

**A Vajai-tároló (HUHN20120)
különleges természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Debrecen
2019.

Készítette
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Vezető szakmai koordinátor
Olajos Péter

Szakmai koordinátor
Lesku Balázs

Vezető természettudományi szakértő
Tóth Pál
Tóth Zsuzsa

Vezető agrárgazdálkodási szakértő
Hasznosi László

Közreműködő szakértők

Tóth Zsuzsa
Barcánfalvi Péter
Sallai Zoltán
Juhász Péter
Lesku Balázs
Tóth Pál

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2019.

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv

1.A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód.....	5
1.3. Kiterjedés.....	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	5
1.4.1. Jelölő élőhelyek	5
1.4.2. Jelölő fajok.....	5
1.5. Érintett települések	5
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	5
1.7. Tervezési és egyéb előírások	6
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	6
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	6
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek	6
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek.....	6
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	6
1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv	7
1.7.7. Egyéb tervek	7
2. Veszélyeztető tényezők	8
3. Kezelési feladatok meghatározása	13
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	13
3.2. Kezelési javaslatok	14
3.2.1. Élőhelyek kezelése.....	14
3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	32
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	32
3.2.4. Kutatás, monitorozás	32
3.2.5. Mellékletek	34
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	35
3.3.1. Agrártámogatások.....	35
3.3.2. Pályázatok.....	38
3.3.3. Egyéb	38
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	38
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	38
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	38
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	34

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Vajai-tároló különleges természetmegőrzési terület (kTT)
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20120
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	88,88 ha
--------------------------------	----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és állatfajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2018. évi változatát vettük alapul

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 3150 - Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel
- 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacskák

1.4.2. Jelölő fajok

- Réti csík (*Misgurnus fossilis*)
- Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)
- Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
- Vidra (*Lutra lutra*)

A Natura 2000 fenntartási tervet megalapozó felmérések alapján jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű faj:

- Vágócsík (*Cobitis taenia*)

1.5. Érintett települések

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Kántorjánosi, Ór, Vaja

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés	Védetté nyilvánító jogszabály száma
„Ex lege” láp	HNL021	Vajai-tó-lápja	12,12 ha	1996. LIII. tv. a természet védelméről

A terület egy része (75,63 ha) a Vajai-tó Természetvédelmi Terület (kiterjedése: 77,8 ha) része (3/1996. (IV.17.) KTM rendelet a Vajai-tó Természetvédelmi Terület létesítéséről).

A tervezési terület a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény alapján az ökológiai hálózat magterület övezetének (96,88%), illetve pufferterület övezetének (3,07%) része.

A tervezési terület nem érint madárvédelmi területet.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területre elfogadott természetvédelmi kezelési terv nem vonatkozik.

1.7.2. Településrendezési eszközök

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési terve - 19/2011 (XII.1.) Önkormányzati rendelet

Vaja város településszerkezeti-, szabályozási terv és a Helyi Építési Szabályzat – 11/2011. (VIII.24.) Önkormányzati rendelet

Kántorjánosi Község Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve - 13/2006. (VII.1.) Önkormányzati rendelet

Kántorjánosi Község Településrendezési terve – 33/2006 (V.22.) KT számú határozat

Őr község Szabályozási Terve -12/2006. (VI.15.) KT rendelet

Őr község Helyi Építési Szabályzata - 9/2014. (IV.26.) KT rendelet

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzet erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). A Körzet erdőterve az Evt. 113. § (18) bekezdése alapján a következőn erdőterv hatályba lépéséig érvényben marad. A Baktalórántházai Körzet terepi felvétele 2020-ban lesz.

A Baktalórántházi erdészeti tervezési körzet a Nagyalföld erdészeti tájcsoporthoz tartozik, amelyre „az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról” szóló 61/2017. (XII.21.) FM rendelet 7. mellékletében található „Az erdőgazdálkodás és a körzeti erdőtervezés egyes erdészeti tájcsoportjaira vonatkozó egyedi szabályai” részben megfogalmazott előírások irányadóak.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A Vajai-tároló különleges természetmegőrzési terület a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj Nyírségi Vadgazdálkodási tájegységébe tartozik. A tájegység vadgazdálkodására a tájegységi vadgazdálkodási tervekben foglaltak az irányadóak.

Vajai II. Rákóczi Ferenc Vadásztársaság (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-853550-109) Üzemterve érvényes: 2037. február 28. Jóváhagyó határozat száma: SZ-10/83/00939-7/2019.

Batizi Pócsi Mihály Vadásztársaság (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-854450-109) Üzemterve érvényes: 2037. február 28. Jóváhagyó határozat száma: SZ-10/83/01321-2/2019.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

Vajai víztározó (víztérkód: 15-038-1-1) - Horgászati hasznosító: Szatmár-vidéki Horgász és Természetvédelmi Egyesület, Mátészalka

1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

2-3 Lónyai-főcsatorna tervezési alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve– Elfogadva a Kormány 1155/2016 (III. 31.) Korm. határozatban, közzétéve a 14. számú Hivatalos értesítőben (2016. április 7.).

(<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>)

1.7.7. Egyéb tervek

Egyéb terv a területre vonatkozóan nem áll rendelkezésre.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
N02	aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	H	95	3150-Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel; 3160-Természetes disztróf tavak és tavacskák: Az aszályos időszakoknak és a csökkenő csapadékmennyiségnek következtében jelentős mértékben lecsökken a jelölő élőhelyek, illetve a környező területek vízutánpótlása, ami hosszú távon a természeti értékek fennmaradását bizonytalanná teszi. A vízhatástól függő élőhelyek különösen érzékenyek a szárazodással együttjáró hatásokra.
				Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>): A aszály és a csapadékmennyiség csökkenése következtében csökken a vizes élőhelyek kiterjedése, ami a jelölő, illetve jelölőnek javasolt fajok életterének csökkenéséhez vezet.
L01	természetes abiotikus folyamatok (pl. erózió, feliszapolódás, kiszáradás, elsüllyedés, szikesedés)	H	65	3150-Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel; 3160-Természetes disztróf tavak és tavacskák: A vízpótlás elmaradása, valamint a nem megfelelő vízpótlás biztosítása elősegítheti a tóra ható szukcessziós folyamatok (az úszószigetek legyökerezése, a hínárnövényzet átalakulása) felgyorsulását. A kiszáradásnak köszönhetően a jelölő élőhelyek fennmaradása bizonytalanná válik, kiterjedésük csökken, valamint a jelentős természetvédelmi értéket képviselő úszólápok lerögzülnek, megsemmisülnek.
				Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>): A kiszáradás főként a Vajai (III.)-főfolyás tároló feletti szakaszán jelentkezhet, ami elsősorban az itt élő jelölő fajok részére jelent releváns veszélyt. A kiszáradással csökken a vízhez kötődő fajok élettere.
				Mindezek mellett a feliszapolódás továbbá kedvezőtlen élőhelyi feltételeket nyújthat a kagylók számára is. A nagytestű kagylók egyedszámának csökkenése, vagy akár teljes eltűnésük pedig gátolja a szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) szaporodását.
				Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>): A feliszapolódás üteme főként a lassú áramlású Vajai (III.)-főfolyás esetében nevezhető gyorsnak, elsősorban azokon a

				részekén, ahol a fásszárú növényzet biztosította árnyékolás megszűnésével az elpusztult vízínövények a mederfenéken felhalmozódnak. A feliszapolódással pedig a jelölő fajok élettere csökken.
K05	víztestek fizikai változása	H	53	3150-Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel; 3160-Természetes disztróf tavak és tavacskák: A tározóként való hasznosítás során is törekedni kell a természetvédelmi szempontok figyelembevételére, mivel megfelelő vízszint biztosítása elengedhetetlen a víztől függő élőhelyek fennmaradása szempontjából. Másfelől a helytelenül ütemezett és kivitelezett üledékkitermelés ugyancsak jelentős károkat okozhat a terület jelölő élőhelyeiben.
				Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>): Elsősorban a bentikus halfajok, azaz a vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>) és réticsík (<i>Misgurnus fossilis</i>) populációjában keletkeznek károk a kotrási tevékenység során. A vízügyi munkák során az iszappal együtt eltávolított kagylók a szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) szaporodását is negatívan befolyásolják.
I01	az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	M	85	Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>): Az amurgéb (<i>Perccottus glenii</i>) gradációjával, nagyobb egyedszámú populációjával a jelölőfajok ivadékaiban okozhat károkat.
				Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>): Idegenhonos fajok [pl. vörösfülű ékszerteknős (<i>Trachemys scripta elegans</i>)] megjelenése rendszerint állományaik csökkenéséhez, a faj területről való kiszorulásához vezet.
I02	egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	85	3150-Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel; 3160-Természetes disztróf tavak és tavacskák: A közösségi jelentőségű élőhelyek állapotának degradálódásához, kiterjedésük csökkenéséhez járul hozzá az idegenhonos inváziós fajok [pl. süntök (<i>Echinocystis lobata</i>); parti szőlő (<i>Vitis riparia</i>), gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>)] jelenléte és terjedése.
				Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>): Az amur (<i>Ctenopharyngodon idella</i>) illegális telepítése, a makrovegetációval borított mederben élő-, búvó- és szaporodóhelyeket szüntet meg makrofita fogyasztása miatt.

J01	felszíni és felszín alatti vizeket érintő kevert forrású szennyezés (édesvízi és szárazföldi)	M	21	<p>3150-Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel; 3160-Természetes disztróf tavak és tavacskák: Mindkét jelölő élőhely érzékeny a csapadék által bemosódó többlet tápanyagbevitelre, és az ugyanezen módon bekerülő kemikáliákra, hatásukra átalakul a láptavi életközösség, növényzetileg az eutróf hínárnövényzet veszi át a láptavi életközösségek helyét.</p> <p>Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus</i>): Populációik fennmaradása érdekében az egyik legjelentősebb veszélyeztető tényezőként a vízszennyezéseket jelölhetjük meg. A vízszennyezések hatására a nagytestű kagylók állományai visszaszorulhatnak, ami magával vonja a szivárványos ökle populációinak a csökkenését is.</p> <p>Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>): Állományaikra az egyik legsúlyosabb veszélyeztető tényező élőhelyük szennyvizekkel történő terhelése. A különböző szennyező anyagok a halak szervezetében feldúsulva kedvezőtlen élettani hatásokat, vagy akár tömeges elhullást is előidézhetnek.</p> <p>Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>): A víz szennyezésére közvetlenül kevésbé érzékenyen reagálnak, azonban részben dögevő táplálkozásuknak köszönhetően számos mérgező anyag kerülhet szervezetükbe, ami komoly veszélyforrást jelent számukra.</p> <p>Vidra (<i>Lutra lutra</i>): A felszíni vizek szennyezése komoly veszélyforrást jelenthetnek a vízi szervezetek számára, s így az azokkal táplálkozó fogyasztóra is, melyek szervezetében a káros anyagok felhalmozódhatnak.</p>
A30	felszín alatti, felszíni vagy kevert víz mezőgazdasági célú aktív kivétele	M	10	<p>3150-Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel; 3160-Természetes disztróf tavak és tavacskák: A mezőgazdasági (vagy egyéb) célra történő vízkivétel negatív irányba módosítja a terület vízháztartását, melynek hatására, ha nem megfelelő a vízutánpótlás, a vízhatástól függő élőhelyek degradálódnak, fennmaradásuk bizonytalanává válik.</p> <p>Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>): Amennyiben a felszíni vízkivétel jelentősen befolyásolja a terület vízháztartását, illetve ezáltal csökkenti a vízszintet, úgy a faj élettere csökkenhet.</p> <p>Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>): Az öntözési célú felszíni vízkivételek, főként a nyári kisvízes időszakban, elsősorban a tervezési területen lévő vízfolyásokban és csatornáknak idézhetnek elő halpusztulásokat.</p>

L06	állat- és növényfajok közötti kölcsönhatások (versengés, ragadozás, élősködés, patogenitás)	L	23	Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>): A mocsári teknős állományok további potenciális veszélyeztető tényezője a vidra által okozott predáció a juvenilis és kifejlett egyedek esetében, továbbá jelentős lehet a vörös róka általi fészekpredáció.
Kód	A területre kívülről ható veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
G12	járulékos kifogás vagy véletlen elpusztítás (horgászati vagy vadászati tevékenységek következtében)	M	65	Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>): Speciális problémát okoz, hogy szinte minden horgásztavon rendszeresen előfordul mocsári teknős megakasztása horoggal, ami a seb fertőzéséhez és esetleg az egyed pusztulásához vezet.
F02	építkezés vagy átalakítás (pl. lakott területé vagy településé) meglévő városi vagy rekreációs területeken	M	6	3150-Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel; 3160-Természetes disztróf tavak és tavacsok: A partmenti üdülőövezet, a hajókikötő, és a stégek bővülése, fejlesztése, új épületek megjelenése jelentősen átalakítja, feldarabolja a partmenti zónát. Emellett az ingatlanok parkosítása, füvesítés, az ehhez használt vegyszerek, műtrágya, valamint az öntözéshez elhasznált víz is veszélyt jelent. A hulladék, építési törmelék, később a szennyvíz további terhelést eredményez. Vidra (<i>Lutra lutra</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>): a partmenti létesített új építmények megjelenése, illetve a már meglévők bővítése, fejlesztése egyre fokozódó zavarást jelent számos faj számára; továbbá számos esetben korlátozza a fajok normális élettevékenységeit. A mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) potenciális tojásrakó helyeinek elkerítése csökkenti a faj szaporodási esélyeit. Továbbá a zártkerti ingatlanok bekerítése a vidra egyedek által bejárható területek kiterjedését negatívan befolyásolja, mivel bizonyos területeket átjárhatatlanná tesz (pl. trapézlemezből létesített kerítés). Mindezek mellett a keletkező hulladékok, illetve a felhasznált vegyszerek szintén jelentős negatív hatást gyakorolnak a területen megtalálható számos fajra nézve.

E01	utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak)	M	1,5	Vidra (<i>Lutra lutra</i>): A környező közutakon az elütés kockázata reális veszélyt jelent, főleg a revírkereső fiatal egyedek számára. Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>): A tervezési területet körülvevő közutak és mezőgazdasági területek akadályozzák a faj migrációját. A táplálkozóhelyről a tojásrakóhelyek irányába közúton átkelő egyedek könnyen gázolás áldozatává válnak.
F07	sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek	L	65	Vidra (<i>Lutra lutra</i>): Az egyre fokozódó emberi jelenlét mind nagyobb zavarást jelent a faj számára.
F24	zaj-, fény-, hő- vagy egyéb szennyezést okozó lakossági vagy rekreációs tevékenységek és struktúrák	L	14	3150-Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel; 3160-Természetes disztróf tavak és tavaeskák: A partmenti ingatlanokról, valamint az éjszaka is kivilágított stégekről származó fényszennyezés elsősorban a rovarok életmenetét, illetve viselkedési szokásait befolyásolja negatívan, de zavaró hatása más fajok esetében is jelentkezik. Ezek a hatások az egész ökoszisztémát negatívan befolyásolhatják.
L06	állat- és növényfajok közötti kölcsönhatások (versengés, ragadozás, élősködés, patogenitás)	L	2	Vidra (<i>Lutra lutra</i>): A lakott területek közelségből adódóan fennáll a reális veszélye a háziállatok (elsősorban kutyák) támadása miatt bekövetkező pusztulásnak.
Kód	Potenciálisan ható veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
I01	az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	M	85	3150-Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel; 3160-Természetes disztróf tavak és tavaeskák: A közösségi jelentőségű élőhelyek állapotának degradálódásához, kiterjedésük csökkenéséhez járul hozzá az idegenhonos inváziós fajok [pl. amuri géb (<i>Percottus glenii</i>), kínai razbóra (<i>Pseudorasbora parva</i>) vagy bármelyik uniós jegyzéken szereplő inváziós vízinövény faj] esetleges megjelenése.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Vajai-tároló különleges természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során prioritásként javasolt kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok (3150-Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel; 3160-Természetes disztróf tavak és tavacsák) és fajok [mocsári teknős (*Emys orbicularis*); réti csík (*Misgurnus fossilis*); szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*); vidra (*Lutra lutra*)] valamint a jelölőnek javasolt faj [vágócsík (*Cobitis taenia*)] kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A Vajai-tároló területén a legfontosabb a vízhatástól függő élőhelyek számára a megfelelő vízellátottság, vízminőség és vízháztartás biztosítása, az úszólapok rögzülésének elkerülése, illetve lehetőség szerint zavartalanságuk megőrzése.

Tekintettel arra, hogy a terület élőhelyeinek és fajainak fennmaradása alapvetően a Vajai-tó vízviszonyaitól és annak minőségétől függ, a védelem kiemelt eszközei a vízszint megfelelő szinten tartását biztosító, valamint a víz minőségét javító intézkedések, a partvonal további beépítéseinek megakadályozása.

Fontos cél továbbá az inváziós idegenhonos fajok (gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), zöldjuhar (*Acer negundo*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), parlagnyír (*Ambrosia artemisiifolia*), ezüstkárász (*Carassius auratus gibelio*), törpeharcsa (*Ameiurus nebulosus*), kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*), vörösfülű és sárgafülű ékszerteknős (*Trachemys scripta elegans* és *T. scripta scripta*)) tervezési területen való jelenlétének megakadályozása, lehetőség szerint minél teljesebb körű eltávolítása a jelölő élőhelyek fajkészletének, valamint a jelölő fajok populációinak megőrzése érdekében.

A célállapot megvalósításakor célszerű törekedni arra, hogy a terület egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen, különös tekintettel az ott előforduló, jelentős értéket képviselő védett fajok – pl.: tarajos pajzsika (*Dryopteris cristata*), nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), közönséges rence (*Utricularia vulgaris*), lápi csalán (*Urtica kioviensis*) - igényeire.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- A tó vízgyűjtőjén lévő szennyezőforrások felszámolása.
- A tó és a tápláló csatorna mentén pufferzóna kialakítása, itt vegyszerek használatának mellőzése. A pufferzónában lehetőség szerint gyepesítés és erdősítés megvalósítása.
- A tavat tápláló kút üzemeltetése, amely pótolja a tó párolgási veszteségét és a stabil vízszint biztosítása (minimum és maximum értékek közötti szinten).

- Adventív plankton és növényevő halak (busa, amúr) állományának teljes felszámolása, telepítésük teljes tilalma.
- A horgászat révén szerves és egyéb szennyező anyagok tóba jutásának meggátolása. Stégek építésének szabályozása és korlátozása.
- Az úszólápok teljes háborítatlanságának biztosítása.
- A mocsári teknős (*Emys orbicularis*) tojásrakó helyeinek háborítatlansága, beépítésük megakadályozása.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási, és részben az élőhelyrekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységek (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). Az egyes kezelési egységekre nem vonatkoztatható élőhelyrekonstrukciós, fajvédelmi, kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.2. - 3.2.4. fejezetekben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE)

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat. A 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet 4.§ 5. pontja „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.”

A Vajai-tároló Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján 10 kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a 3.2.5 mellékletek fejezet mutatja be. A kezelési egységek lehatárolása a 2017-ben tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A térképi lehatárolás léptékét figyelembe véve a kezelési egységek határai (különösen nem mesterséges vonalat, pl. szántó, csatorna határkövető egységek esetén) nem szigorúan véve rögzítettek, hanem 10-20 méteres átmeneti sávban értelmezhetők. A kezeléseket, beavatkozásokat gyakorlati tervezésénél emellett figyelembe szükséges venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekinthető, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

Művelési ágakra vonatkozó információk, a terület adottságai, elérendő célállapot, ehhez rendelkezhető általános előírás-javaslatok:

A Vajai-tározó kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre a nyílt vízfelületek dominanciája a jellemző, de viszonylag jelentős a legfontosabb természeti értékeit képviselő úszóláp-szigetek száma is. Mindezek mellett jelentős értékeket őriznek a területen található fűzlápok, láp- és mocsárerdők, vagy a fűz-nyár ártéri erdők, de ugyanígy megtalálhatóak a gyepterületek, az idegenhonos faállományú ültetett erdők, vagy a mezőgazdasági területek kisebb foltjai is. A terület másodlagosan üdülési, kikapcsolódási célokat is szolgál, aminek köszönhetően a mesterséges környezet is mind nagyobb arányú. Az elmúlt évtizedek termelés szerkezeti és természetbeni változásaival összefüggésben a földhivatali nyilvántartás szerinti művelési ágak csak részben feleltethetők meg a tényleges állapotnak. Az elkülönített, és alábbiakban részletezendő kezelési egységek (KE) ugyan több – nem csupán természetvédelmi – szempontból jobban tükrözik a művelési-gazdálkodási lehetőségeket, de a művelési ágaknak megfelelő áttekintést is részletezzük:

- a) Vízározó, csatorna: A Natura 2000 terület legnagyobb részét (kb. 72 ha) a láptó és a hozzá kapcsolódó úszólápok, illetve nádas területek foglalják el. Kiterjedésük az utóbbi évtizedekben nagyjából valamivel 70 hektár felett mozgott. A megfelelő vízellátottság és vízháztartás biztosítása elengedhetetlen valamennyi, a tervezési területen előforduló vízhatástól függő élőhely, a rajtuk található természeti értékek, valamint a hozzájuk kötődő élőlények számára. A vizes élőhelyekre vonatkozó javaslatokat a KE-1, KE-2 kezelési egységekre vonatkozó pontokban tárgyalja a fenntartási terv.

A Vajai-tározó hosszú távú fennmaradásához az illetékes vízügyi igazgatósággal, Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatósággal szoros együttműködésben egy vízgazdálkodási tervet kell kidolgozni, amelynek elengedhetetlen része minimális és maximális vízszint megállapítása, amely a természeti értékek megóvása szempontjából kiemelten fontos. A tó vízjárását alapvetően a hőmérsékleti- és a csapadékviszonyok határozzák meg, a létesített kút csupán a párolgási veszteség egy részét képes pótolni. Mindezek ellenére több kút üzemeltetése sem a meglehetősen magas üzemeltetési költségek miatt nem javasolt, továbbá jogszabályi tiltás /lásd: „a felszín alatti vizek védelméről” szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 9. § (4) bekezdése: „A felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny területeken a 41. § (8) bekezdésének c) pontjában foglaltak kivételével tilos a) a felszíni vizek pótlása felszín alatti vízből;”/ miatt sem lehetséges.

- b) Erdő és fásított terület művelési ágú területek: Az erdészeti nyilvántartás szerinti a tervezési terület mindössze két erdőrészt foglal magába, melyek 0,91 hektáron helyezkednek el, és csaknem fele-fele arányban állami és magántulajdonban vannak. Az erdőtervezett erdőrészteken kívül több kisebb foltban találhatóak faállományok, melyekben az idegenhonos fafajok csak kisebb arányban képviseltetik magukat. A tervezési területen található valamennyi fás vegetációnál az ős- és tájhonos faállományok kialakítása, valamint a folyamatos borítás biztosítása az alapvető cél. A fenntartási terv Kezelési Egységekre (KE) vonatkozó előírás javaslatai részben a körzeti erdőterv által nem szabályozott, az egyedi beavatkozások tervezése során, részben a hosszabb távú, azaz az eljövendő erdőgazdálkodási tevékenységek során érvényesíthető – lévén a Natura 2000 fenntartási tervnek nincsen jogszabályban rögzített időbeli hatálya. Az erdőkkel, fás vegetációkkal kapcsolatos javaslatokat a KE-4 és KE-7 kezelési egységekre vonatkozó pontokban részletezi a fenntartási terv.
- c) Kivett (mocsár) művelési ágú területek: A mocsaras területek elsősorban a tervezési terület déli részén találhatóak. Az általános szárazodásnak, a szukcesszióknak, illetve mezőgazdasági területek térnyerésének köszönhetően területük aránya folyamatosan

csökken, a korábban mocsaras területeken mára főként üde cserjés vegetációk és jellegtelen gyepek találhatóak. A cserjés élőhelyek egyfajta pufferezónaként szolgálhatnak a területen található jelölő élőhelyek számára, így célszerű változatlan formában történő fenntartásuk, míg a gyepterületek, illetve a szántó művelési ágba került területrészek, mint a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) potenciális tojásrakó helyei, gyepeként való további hasznosítása javasolt. A korábban mocsárként nyilvántartott területekre vonatkozó javaslatokat elsősorban a KE-5 és a KE-6, illetve részben a KE-9 kezelési egységekre vonatkozó leírás fejt ki.

- d) Rét, legelő művelési ágú területek: A korábban rétként, illetve legelőként nyilvántartott területek mára a szukcesszió hatására jórész fás vegetációval borított területek. A gyepeket mára elsősorban a jellegtelen gyepek képviselik a területen, illetve kisebb foltokban mezőgazdasági kultúrák foglalják a földkönyvi nyilvántartásban korábban legelőként vagy rétként szereplő területeket. A vonatkozó javaslatokat a KE-6 és a KE-9 kezelési egység leírásai tárgyalják.
- e) Művelés alól kivett (üdülő övezetbe tartozó) területek: A terület vonzerejének köszönhetően a mesterséges környezet kismértékű, de folyamatos növekedése figyelhető meg. Hosszútávon a mesterséges építmények további terjedésének a megakadályozása fontos célkitűzés a terület természetvédelmi értékeinek védelme érdekében. A részletes előírás-javaslatokat a KE-10 kezelési egység fejt ki.

Kezelési egység kódja: KE-1

(1) Kezelési egység meghatározása: Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a tervezési terület kiemelkedő értékeit képviselő jelölő élőhelyei, az úszólápok.

(2) Kezelési egység megfeleltetése/ Érintettség vizsgálata:

- Érintett ÁNÉR élőhelyek:
 - A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok (B1b); Fűzlápok (J1a); Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac)
 - A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Láp- és mocsárerdők (J2)
- Érintett Natura 2000 élőhelyek: Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150); Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*)
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: mocsári teknős (*Emys orbicularis*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), vidra (*Lutra lutra*), vágócsík (*Cobitis taenia*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), balin (*Aspius aspius*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: hagymaburok (*Liparis loeselii*), nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), lápi aca (*Anaciaeschna isosceles*), tavi szitakötő (*Anax parthenope*), vízisikló (*Natrix natrix*)

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Alapvető cél az érintetlenségük biztosítása, azaz ezeken a területeken semmiféle gazdálkodás nem javasolt. Elengedhetetlen ugyanakkor a vízhez kötődő élőhelyek vízellátottságának biztosítása.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelezően betartandó előírások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység meghatározó élőhelytípusaira nincsenek.

Az országos jelentőségű Vajai-tó Természetvédelmi Területen a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásai az iránymutatóak.

b) Javasolt előírások:

- A területen mindennemű beavatkozást kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt. (V67) /Megjegyzés: Inváziós növényfajok [pl. süntök (*Echinocystis lobata*); parti szőlő (*Vitis riparia*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)] esetleges megjelenése esetén, azok mechanika módszerekkel történő eltávolítása a területileg illetékes nemzeti park igazgatósággal egyeztetett módon lehetséges./
- Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, száruzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására. (E72)

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az úszólápok vízellátását biztosító, a természetvédelmi célkitűzések elérését szolgáló élőhelyrekonstrukciós tevékenységek támogathatóak.

Az esetlegesen megjelenő idegenhonos inváziós fajok [pl. süntök (*Echinocystis lobata*); parti szőlő (*Vitis riparia*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)] eltávolítása kiemelkedő fontosságú a jelentős természeti értéket hordozó úszólápok jó állapotban való megőrzése érdekében.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egységre vonatkozóan nem adhatók meg gazdálkodáshoz nem köthető előírás-javaslatok.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A legfontosabb feladat a többlet vízhatástól függő jelölő élőhelyek számára a megfelelő vízellátottság és vízháztartás biztosítása, az úszólápok rögzülésének elkerülése.

Az inváziós fajok [pl. süntök (*Echinocystis lobata*); parti szőlő (*Vitis riparia*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)] lehetőség szerinti minél teljesebb körű eltávolítása elengedhetetlen a kiemelkedő természeti értéket hordozó úszólápok jó állapotban való megőrzése érdekében, mivel az inváziós fajok terjedése a területek degradálását, megsemmisülését okozza. Egyéb kezelés ezen önfenntartó, vagy spontán szukcesszióval érintett területeken nem szükséges.

Kezelési egység kódja: KE-2

(1) Kezelési egység meghatározása: Ehhez a kezelési egységhez tartozik a láptó teljes vízfelülete.

(2) Kezelési egység megfeleltetése/ Érintettség vizsgálata:

- Érintett ÁNÉR élőhelyek:
 - A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Láptavak (U9Nláp)
 - A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Lápi hínár (A24); Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac)
- Érintett Natura 2000 élőhelyek: Természetes disztróf tavak és tavacsák és Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3160x3150)

- Érintett közösségi jelentőségű fajok: mocsári teknős (*Emys orbicularis*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), vidra (*Lutra lutra*), vágócsík (*Cobitis taenia*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), balin (*Aspius aspius*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*), nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), lápi acsa (*Anaciaeschna isosceles*), tavi szitakötő (*Anax parthenope*), széles kárász (*Carassius carassius*), vízisikló (*Natrix natrix*)

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Alapvető cél a terület zavartalanságának, valamint a vízhez kötődő élőhelyek megfelelő vízellátottságának biztosítása.

Horgászati hasznosítással kapcsolatos egyéb kezelési javaslatok: A víztest kíméletes horgászati hasznosítása elfogadható, mely során javasolt az etetés korlátozása is a tó szervesanyag-terhelésének csökkentése érdekében.

Haltelepítés: A kezelési egységbe tartozó vízterek horgászati hasznosítás alatt állnak. A „természet védelméről” szóló 1996. évi LIII. törvény 14. §-a alapján „Tilos a nem őshonos halfajok természetes vagy természetközeli vizekbe telepítése, továbbá halgazdasági célú halastavakból az ilyen halfajok más élővizekbe való juttatása.”. Mindemellett fontos, az idegenhonos halfajok meglévő vagy esetlegesen bekerülő állományainak lehetőség szerinti visszaszorítását.

Vízi közlekedésre vonatkozó korlátozási javaslat: A kezelési egység vízterein mellőzni kell a belső égésű motorok használatát, mely alól kivételt képezhetnek az egyes havária helyzetek, vészhelyzetek megelőzése, illetve kezelése, a hatósági munkavégzés, vagy a vízügyi munkálatok. Kerülendő továbbá a védett és egyéb zárt növénytakaságokon való áthajtás.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység meghatározó élőhelytípusaira nincsenek.

Az országos jelentőségű Vajai-tó Természetvédelmi Területen a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásai az iránymutatóak.

b) Javasolt előírások:

- A vízi növényzet nem irtható. (V11)
- Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. (V19)

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Fontos célkitűzés a terület megfelelő mértékű, állandó vízellátottságának a biztosítása.

.A feliszapolódás esetenként – elsősorban a horgászati hasznosítás fenntartása érdekében – szükségessé teheti a kotrást, amely a természeti értékek megóvása érdekében kizárólag a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal előre egyeztetett módon és időben történhet.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egységre vonatkozóan nem adhatók meg gazdálkodáshoz nem köthető előírás-javaslatok.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területe a jelölő élőlények legfontosabb élőhelye a tervezési területen, és jelentős a más közösségi jelentőségű fajok szempontjából is. Ezt figyelembe véve a kezelési

egység területén a vízínövényzet irtása nem javasolt, mely által a jelölő élőhelyek kiterjedésének csökkenése és állapotának romlása megakadályozható. Mindezek mellett a tó területén kizárólag a kíméletes horgászati hasznosítás fogadható el.

Haltelepítés: Az idegenhonos halfajok [pl.: törpeharcsa (*Ameiurus nebulosus*)] előretörésével a víztest halállományának természetessége csökken, a víztest ökológiai minőségi állapota az adott víztest referencia állapotához viszonyítva kedvezőtlen irányba változik. Az idegenhonos halfajok a legtöbb esetben igen erős versengési (kompetíciós) képességgel bíró, széles tűrőképességgel rendelkező fajok, melyek megjelenése és állományainak megerősödése a legtöbb esetben az őshonos halfajok visszaszorulását, állományaik egyedsűrűségének csökkenését vonja maga után. A több természetes eredetű víztest esetében megfigyelt jelenség, hogy a növényevő amur (*Ctenopharyngodon idella*) számottevő arányú jelenléte, de például az őshonosnak tekintett pontyfélék 150-200 kg/ha mennyiséget meghaladó jelenléte is drasztikus mértékben lecsökkenti a 3150 kóddal jelölt (Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* és *Hydrocharition* növényzettel) közösségi jelentőségű élőhelytípus kiterjedését.

Vízi közlekedésre vonatkozó korlátozási javaslatához indoklás: A nagy teljesítményű belső égésű motorral hajtott vízi közlekedési eszközök nagy sebességgel képesek közlekedni, miközben nagyobb zajhatást gyakorolnak a környezetükre. Általában a nagyobb sebességű közlekedésből adódóan nagyobb hullámokat vetnek. A vízi közlekedési eszközök által keltett hullámok zavaró, esetenként degradáló, pusztító hatással vannak az adott élőhely élővilágának több elemére is, mint például a halivadékok vagy a kételtű (amphibikus) rovarok bújási/kirepülési időszakban. A vízi növényállományokon való áthajtás fizikailag károsítja azokat. A vízi járművek, főleg a belső égésű motorral hajtott vízi járművek tehát negatív hatást gyakorolnak az élővilágra, melynek mértéke általában a közlekedés sebességével összefüggésben nő.

Kezelési egység kódja: KE-3

(1) Kezelési egység meghatározása: Ehhez a kezelési egységhez tartozik a part mentén húzódó nádas, gyékényes vegetáció, illetve a víztér partján található fásszárú szegélyvegetáció.

(2) Kezelési egység megfeleltetése/ Érintettség vizsgálata:

- Érintett ÁNÉR élőhelyek:
 - A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac); Úszólápok, tözeges nádasok és télisásosok (B1b); Fűzlápok (J1a)
 - A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Nem tözeggépző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a); Nem zsombékoló magassásrétek (B5); Láp- és mocsárerdők (J2); Fűz-nyár ártéri erdők (J4); Üde és nedves cserjések (P2a); Óshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA); Nem őshonos fafajok spontán állományai (S6)
- Érintett Natura 2000 élőhelyek: Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150); Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrös (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*)
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vidra (*Lutra lutra*), vöröshasú unka (*Bombina orientalis*), dunai tarajosgöte (*Triturus cristatus*)

- Érintett, egyéb kiemelt fajok: tarajos pajzsika (*Dryopteris cristata*), tőzgepáfrány (*Thelypteris palustris*), szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*), nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), lápi acsa (*Anaciaeschna isosceles*), tavi szitakötő (*Anax parthenope*), vízisikló (*Natrix natrix*)

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A nádasok területén célszerű lenne mindenféle művelést kerülni.

Horgászati hasznosítással kapcsolatos kezelési javaslat: A víztér partvonala mentén a parti horgászhelyek sűrűsége ne haladja meg a 100 m partszakasz/50 m horgászhely (az adott 100m hosszú szakaszon kialakított horgászhelyek hosszának összege) arányt, tehát minden 100 méteres partszakaszból legalább 50 méter hosszon degradációtól mentes hínár-, mocsári és fásszárú szegélynövényzet kísérje a partvonalat, ill. egy-egy horgászhely szélessége egyenként ne haladja meg az 5 métert.

Partkezelés: A víztér partján lévő szárazföldi fásszárú szegélyvegetációban az őshonos fajok mellett helyenként inváziós fásszárú fajok találhatók. A vízterek szegélyéből javasoljuk az adventív cserje- és fafajok (gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), zöld juhar (*Acer negundo*), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) eltávolítását.

Fontos ugyanakkor az őshonos fafajok, különösen a nagyméretű faegyedek kímélete, mivel azok a part védelmén túl a terület tájképi és biológiai sokféleségét is növelik.

Kerülendő továbbá a part feltöltése. (A „természet védelméről” szóló” 1996. évi LIII. törvény 16. § (5) bekezdése alapján „A vízfolyások és tavak természetes és természetközeli állapotú partjait - a vizes élőhelyek védelme érdekében - meg kell őrizni.”)

(4) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység meghatározó élőhelytípusaira nincsenek.

Az országos jelentőségű Vajai-tó Természetvédelmi Területen a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásai az iránymutatóak.

b) Javasolt előírások:

- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása. (GY26) /Magyarázat: a kezelési egységhez tartozó vízterek és tározótér szegélyéből javasoljuk az adventív cserje- és fafajok (gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), zöld juhar (*Acer negundo*), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) eltávolítását./
- A vízi növényzet és a part menti növényzet nem irtható (vágás, nádégetés, cserjék kivágása). (V14) /Magyarázat: kivételt képez az inváziós fajok irtása./
- Nádgazdálkodás nem végezhető. (V55)
- A legeltetés nem megengedett. (V66)

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egységre vonatkozóan nem adhatók meg gazdálkodáshoz nem köthető előírás-javaslatok.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Nádgazdálkodás: A nádasok fontos ökológiai (pl.: szűrő, puffer) szerepet töltenek be, illetve a partmenti zonáció szerves részét képezik, melynek károsítása, feldarabolódása, eltűnése hosszútávon a víz minőségének romlásához, illetve a terület élővilágának elszegényesedéséhez vezethet.

Partkezelés: A vizes élőhelyek parti szegélyvegetációja esetében is komoly problémát okoz a fásszárú idegenhonos fa- [zöldjuhar (*Acer negundo*) és amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*)] és cserjefajok [gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)] megjelenése és térhódítása. Ezek megjelenése és dominanciájának növekedése a vizes élőhelyek, ill. a szegélyvegetáció leromlását és átalakulását okozzák.

Horgászati hasznosítással kapcsolatos kezelési javaslatok: A parti horgászhelyek kialakítása megbontja a holtmeder szárazföldi szegélyvegetációjának folytonosságát, és szerkezetét, valamint a holtmeder partközeli (litorális) régiójában található víz felszínén úszó (emerz) mocsárinövényzet, illetve hínárvegetáció folytonosságát. Ezzel összefüggésben a parti horgászhely kialakítás mindenképpen degradációt von maga után, maguk a parti horgászhelyek pedig degradált partszakasznak tekinthetők, melynek kedvezőtlen hatása megmutatkozik a partközeli (litorális) régióhoz kötődő állatfajok előfordulási mintázatában is.

Kezelési egység kódja: KE-4

(1) Kezelési egység meghatározása: A Natura 2000 területen megtalálható, jelentős természeti értéknek számító ártéri erdők, láperdők.

(2) Kezelési egység megfeleltetése/ Érintettség vizsgálata:

- Érintett ÁNÉR élőhelyek:
 - A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Láp- és mocsárerdők (J2); Fűz-nyár ártéri erdők (J4)
 - A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a); Nem zombékoló magassásrétek (B5); Fűzlápok (J1a); Jellegtelen üde gyeppek (OB); Üde és nedves cserjések (P2a)
- Érintett Natura 2000 élőhelyek: Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*)
- Érintett erdőrészek: Kántorjánosi 15A, 15B
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: tarajos pajzsika (*Dryopteris cristata*), tűzegpáfrány (*Thelypteris palustris*), szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*), vízisikló (*Natrix natrix*)

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Ezek a területek a folyamatos erdőborítás és a fajgazdagság fenntartása, valamint az inváziós fajok [zöld juhar (*Acer negundo*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)] eltávolítása a legfontosabb feladat. Az erdőtervezett erdőrészeket javasolt fokozatosan vágáskor nélküli erdőkké sorolni, készletgondozó használati erdőgazdálkodási fakitermelési módra való áttéréssel.

Ezzel egyidejűleg továbbra sem javasolt a jelenleg nem erdőtervezett fűz-nyár ártéri erdőfoltokat erdőtervezés alá vonni.

Fontos továbbá az élőhelyek ökológiai vízigényének a biztosítása.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzet erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). A Körzet erdőterve az Evt. 113. § (18) bekezdése alapján a következőn erdőterv hatályba lépéséig érvényben marad. A Baktalórántházai Körzet terepi felvétele 2020-ban lesz.

Az erdőterületek, külterületi fásítások esetében „az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról” szóló 2009. évi XXXVII. törvény, valamint annak végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII.21) FM rendelet rendelkezéseit figyelembe kell venni.

Az országos jelentőségű Vajai-tó Természetvédelmi Területen a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásai az iránymutatóak.

b) Javasolt előírások:

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03)
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével. (E09)
- Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). (E13)
- Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása. (E17)
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős, vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18)
- A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása. (E27)
- Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása. (E36)
- Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása. (E49)
- A vágásterületen történő égetés mellőzése. (E50)
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása. (E57) /*Megjegyzés: a felújítás, pótlás, állománykiegészítés során javasolt több fafajból [szürke-, fehér- és rezgőnyár (*Populus canescens*, *P. alba*, *P. tremula*), fehér fűz (*Salix alba*), magyar kőris (*Fraxinus angustifolia* subsp. *danubialis*), enyves éger (*Alnus glutinosa*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*)] álló, elegyes állományok kialakítása. Javasolt állománytípusok: egyéb lomb elegyes-kocsányos tölgyes, kocsányos tölgyes-hazai nyáras, egyéb lomb elegyes-hazai nyáras, elegyes-mézgás égeres, elegyes-fűzes /*
- Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.. (VA02) /*Magyarázat: A vadkizáró kerítések az erdőfelújítások befejezett nyilvánítását követően kerüljenek elbontásra. Az évekig, évtizedekig fennálló kerítések az élőhely komoly és nagymértékű fragmentációját*

okozzák, továbbá az elhanyagolt, funkciójukat már be nem töltő kerítések balesetveszélyesek. Javasoljuk továbbá megfontolni a kerítés esetleges lebonthatóságát azokban az esetekben is, amikor az erdőfelújításokat még nem nyilvánították befejezettnek, viszont az újulat már megerősödött annyira, hogy benne a vad már nem tud kárt tenni./

- A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető. (VA03)

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos inváziós fajok [zöld juhar (*Acer negundo*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)] megjelenése esetén a természeti értékek megóvása szempontjából fontos azokat mielőbb eltávolítani.

Mindemellett elengedhetetlen a terület megfelelő vízigényének biztosítása.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egységre vonatkozóan nem merültek fel gazdálkodáshoz nem köthető előírás-javaslatok.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tájidegen, inváziós fajok [elsősorban a zöld juhar (*Acer negundo*), illetve a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)] területről történő eltávolításával segítik elő az őshonos Natura 2000 jelölő állományok (91E0*-Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)) fennmaradását.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek során fontos a folyamatos borítás biztosítása az ős- és tájhonos fafajok alkotta erdők és facsoportok esetében, ezzel összhangban az őshonos fafajokból álló fasorok esetében is a fokozatos felújításra kell törekedni.

Az elő- és véghasználatok kíméletes végzése a Natura 2000 jelölő erdei élőhelyének természetessége szempontjából kiemelkedő fontosságú, ugyanis az intenzív használatok hosszabb távon a természeti állapot degradációjával járnának.

A nem erdőtervezett erdőfoltok erdőtervezés alá vonása továbbra sem javasolt, mivel ezek természetvédelmi szempontú kezelése nem igényel rendszeres, tervszerű beavatkozást.

A túltartott vadállomány szabályozása mind a közösségi jelentőségű élőhelyek, mind a közösségi jelentőségű fajok megőrzése szempontjából fontos célkitűzés. A vadkárok mérséklése, illetve az idegenhonos és inváziós fajok [aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)] terjedésének megakadályozása miatt a területen vadetető, szórók, valamint sózók létesítése nem javasolt.

Kezelési egység kódja: KE-5

(1) Kezelési egység meghatározása: Ehhez a kezelési egységhez tartoznak a Natura 2000 terület területén található üde cserjés, nádas élőhelyek.

(2) Kezelési egység megfeleltetése/ Érintettség vizsgálata:

- Érintett ÁNÉR élőhelyek:
 - A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a); Fűzlápok (J1a); Üde és nedves cserjések (P2a)
 - A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac); Úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok (B1b); Nem zsombékoló magassásrétek (B5); Jellegtelen üde gyepek (OB); Lágyszárú évelő özőnfajok állományai (OD); Magaskórós ruderalis gyomnövényzet (OF); Láp- és mocsárerdők (J2); Fűz-nyár

ártéri erdők (J4); Óshonos fafajú puhafás jellegű vagy pionír erdők (RB); Nem óshonos fafajok spontán állományai (S6)

- Érintett Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vidra (*Lutra lutra*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: nádi boglárka (*Ranunculus lingua*)

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

A terület élőhelyi adottságai miatt gazdálkodásra kevésbé alkalmas. A kiemelkedő természeti értékkel bíró természetes disztróf tavak és tavaeskák (3160) és a természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150) élőhelytípusok számára egyfajta pufferzónaként szolgál.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

Az erőterületek, külterületi fásítások esetében „az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról” szóló 2009. évi XXXVII. törvény, valamint annak végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII.21) FM rendelet rendelkezéseit figyelembe kell venni.

Az országos jelentőségű Vajai-tó Természetvédelmi Területen, illetve a tervezési terület déli részén található Vajai-tó lápja ex lege védett láp területén a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásai az iránymutatóak.

b) Javasolt előírások:

- A területen mindennemű beavatkozást kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt. (V67) /Megjegyzés: Inváziós növényfajok esetleges megjelenése esetén, azok mechanika módszerekkel történő eltávolítása a területileg illetékes nemzeti park igazgatósággal egyeztetett módon lehetséges./
- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása. (GY26)
- A nyílt vízfelszín kialakítása érdekében nádvágás vegetációs időben, elsősorban kézi módszerrel, a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve végezhető (pl.: kézi adapteres kaszával). (V48) /Megjegyzés: a nádas, cserjés vegetáció jelölő élőhely rovására történő területfoglalását a területileg illetékes Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetett módon kell visszafogni./

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A területek vízutánpótlásának megoldása segítené természetközeli állapotuk megőrzését.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egységre vonatkozóan nem adhatók meg gazdálkodáshoz nem köthető előírás-javaslatok.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységhez tartozó élőhelyfoltokat változatlan formában javasolt fenntartani, a jelölő élőhelyekre való terjeszkedés megfelelő módon és mértékben történő visszafogása mellett. Mindemellett a megjelenő inváziós fajok [pl.: gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), zöld juhar (*Acer negundo*),] visszaszorításáról gondoskodni kell.

Kezelési egység kódja: KE-6

(1) Kezelési egység meghatározása: A tervezési területen előforduló üde, félszáraz, száraz jellegű területek tartoznak ebbe a kezelési egységbe.

(2) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Érintett ÁNÉR élőhelyek:
 - A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Jellegtelen üde gyepek (OB); Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC); Lágyszárú évelő özőnfajok állományai (OD)
 - A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a); Nem zsombékoló magassásrétek (B5); Üde és nedves cserjések (P2a); Nem őshonos fafajok spontán állományai (S6); Nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7); Vetett gyepek, füves sportpályák (T5); Fialat parlag és ugar (T10)
- Érintett Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vidra (*Lutra lutra*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Fontos célkitűzés a kezelési egységhez tartozó gyepek művelési ágú élőhelyfoltok gyepeként való további hasznosítása, melyek hosszútávú megőrzése érdekében törekedni kell a megjelenő inváziós fajok [gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), illetve a tervezési terület délnyugati részén a szomszédos fásításból a gyepekre terjeszkedő fehér akác (*Robinia pseudoacacia*)] visszaszorítására.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Az országos jelentőségű Vajai-tó Természetvédelmi Területen a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásai az iránymutatóak.

Gyepek esetén a kötelezően betartandó előírásoknál a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- Felületés nem megengedett. (GY01)
- Vegyszeres gyomirtás nem megengedett. (GY02)
- Fogasolás nem megengedett. (GY09)
- Tárcsázás nem megengedett. (GY10)
- Hengerezés nem megengedett. (GY11)
- Kizárólag kaszálással történő hasznosítás. (GY20) /Megjegyzés: A területegység kis kiterjedése, illetve a legeltetéshez szükséges infrastruktúra hiánya miatt a kaszálással történő hasznosítás megfelelő./
- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása. (GY26)
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása. (GY107)
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el.. (GY116)

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységre vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem merültek fel.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egységre vonatkozóan nem adhatók meg gazdálkodáshoz nem köthető előírás-javaslatok.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok elsősorban a tervezési terület déli részén található gyepeknek, mint a jelölő mocsári teknős (*Emys orbicularis*) potenciális tojásrakó helyeinek, a hosszútávú fennmaradását, azok becserjésedéstől és invazív fajoktól való mentességét szolgálják.

A vegyszer használata az érzékeny vizes élőhelyek közelsége miatt nem megengedett. (A „természet védelméről” szóló” 1996. évi LIII. törvény 18. § (4) bekezdése alapján „Tilos a természetes és természetközeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 1000 méteren belül - a vízkárelhárításhoz szükséges vegyi anyagok kivételével - a külön jogszabályban meghatározott, a vizekre és a vízben élő szervezetre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.”)

Kezelési egység kódja: KE-7

(1) Kezelési egység meghatározása: A tervezési területen kis kiterjedésben megtalálható idegenhonos állományok alkotta fásítások.

(2) Kezelési egység megfeleltetése/ Érintettség vizsgálata:

- Érintett ÁNÉR élőhelyek:
 - A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Akácültetvények (S1); Nem őshonos fafajok spontán állományai (S6)
 - A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek (B4); Fűzlápok (J1a); Üde és nedves cserjések (P2a)
- Érintett Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Elsődleges cél az idegenhonos, illetve inváziós fajok [ebben a kezelési egységben elsősorban a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*)] kiszorítása a tervezési területről. A tervezési területen kis kiterjedésben található tájidegen állományoknak hosszútávon ős- és tájhonos állományokra történő cseréje kívánatos. Mindezek mellett nem javasolt a jelenleg nem erdőtervezett fásításokat erdőtervezés alá vonni, a folyamatos erdőborítást erdőtervezés nélkül javasolt megvalósítani.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzet erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). A Körzet erdőterve az Evt. 113. § (18) bekezdése alapján a következőn erdőterv hatályba lépéséig érvényben marad. A Baktalórántházai Körzet terepi felvétele 2020-ban lesz.

Az erőterületek, külterületi fásítások esetében „az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról” szóló 2009. évi XXXVII. törvény, valamint annak végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII.21) FM rendelet rendelkezéseit figyelembe kell venni.

Az országos jelentőségű Vajai-tó Természetvédelmi Területen a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásai az iránymutatóak.

b) Javasolt előírások:

- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása. (GY26)
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása. (GY107) /*Megjegyzés: a terület esetleges bolygatása következtében megjelenő inváziós fajok [pl.: aranyvessző-fajok (Solidago ssp.), parlagnyír (Ambrosia artemisiifolia)]/ visszaszorítása fontos a további degradálódás elkerülése érdekében./*
- Felújítás tájhoz hasonló fajokkal, illetve célállománnyal. (E51) /*Megjegyzés: a felújítás során javasolt több fajból [szürke-, fehér- és rezgőnyár (Populus canescens, P. alba, P. tremula), fehér fűz (Salix alba), magyar kőris (Fraxinus angustifolia subsp. danubialis), enyves éger (Alnus glutinosa), kocsányos tölgy (Quercus robur)] álló, elegyes állományok kialakítása. Javasolt állománytípusok: egyéb lomb elegyes-kocsányos tölgyes, kocsányos tölgyes-hazai nyáras, egyéb lomb elegyes-hazai nyáras, elegyes-mézgás égeres, elegyes-fűzes*
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhoz hasonló faj alkalmazása. (E57) /*Megjegyzés: a felújítás, pótlás, állománykiegészítés során javasolt több fajból [szürke-, fehér- és rezgőnyár (Populus canescens, P. alba, P. tremula), fehér fűz (Salix alba), magyar kőris (Fraxinus angustifolia subsp. danubialis), enyves éger (Alnus glutinosa), kocsányos tölgy (Quercus robur)] álló, elegyes állományok kialakítása. Javasolt állománytípusok: egyéb lomb elegyes-kocsányos tölgyes, kocsányos tölgyes-hazai nyáras, egyéb lomb elegyes-hazai nyáras, elegyes-mézgás égeres, elegyes-fűzes/*
- A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69)

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az állományok ős- és tájhoz hasonló fajokra történő cseréjével, illetve a megfelelő ökológiai vízigény biztosításával a területen előforduló, jelentős természeti értéket képviselő liget- és láperdők kiterjedése növelhető.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egységre vonatkozóan nem merültek fel gazdálkodáshoz nem köthető előírás-javaslatok.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok az idegenhonos faállományú fásítások ős- és tájhoz hasonló erdőkké alakítását, valamint az inváziós fajok területéről történő kiszorítását szolgálják.

Kezelési egység kódja: KE-8

(1) Kezelési egység meghatározása: Ebbe a kezelési egységbe a Vajai (III.)-főfolyásnak a Natura 2000 terület déli részén található szakasza, valamint annak töltése tartozik.

(2) Kezelési egység megfeleltetése/ Érintettség vizsgálata:

- Érintett ÁNÉR élőhelyek:
 - A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Mesterséges vízfolyások, csatornák, csatornásított egykori természetes vízfolyások (U8m)
 - A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2)
- Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

- Érintett közösségi jelentőségű fajok: mocsári teknős (*Emys orbicularis*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), vidra (*Lutra lutra*), vágócsík (*Cobitis taenia*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgőte (*Triturus dobrogicus*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: vízisikló (*Natrix natrix*)

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az esetleges kotrási munkálatok féloldali módon valósuljanak meg, így lehetőséget adva egy nem kotort, ún. „ökológiai oldalról” történő regenerációra – amennyiben lehetséges, a másik oldal kotrására több éves eltéréssel kerüljön sor. A kotrás kivitelezése a vegetációs periódus, valamint kétéltűek és hullók szaporodási és vermelési időszakán kívül (általánosságban augusztustól október közepéig) valósuljon meg.

A csatornában, illetve a csatorna mentén az inváziós fajok [gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), ezüstkárász (*Carassius auratus gibelio*), törpeharcsa (*Ameiurus nebulosus*)] terjedését meg kell előzni.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység meghatározó élőhelytípusaira nincsenek.

Az országos jelentőségű Vajai-tó Természetvédelmi Területen a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásai az iránymutatóak.

b) Javasolt előírások:

- Vegyszeres gyomirtás nem megengedett. (GY02)
- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása. (GY26)
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása. (GY107) /Megjegyzés: a területen megjelenő inváziós fajok [pl.: aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)]/ visszaszorítása fontos a további terjedésük és a terület degradálódásának elkerülése érdekében./
- Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. (V19)

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A csatorna kezeléshez elengedhetetlen kotrási munkálatokat úgy kell kivitelezni (adott évben csak a mederszelvény egyik oldalának a kotrása, megfelelő időszakban végzett munkálatok, stb.), hogy az a csatornában előforduló jelölő és egyéb közösségi jelentőségű, illetve védett állatfaj egyedeit ne veszélyeztesse.

A csatornatöltés inváziós [gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)] fajaktól mentesen tartása fontos célkitűzés.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egységre vonatkozóan nem merültek fel gazdálkodáshoz nem köthető előírás-javaslatok.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Az esetlegesen szükségessé váló kotrási munkálatok szakaszosan és egy oldalról történő megvalósítása elősegíti az élővilágnak a beavatkozást követő gyors regenerálódását.

Az előírás javaslatok elsősorban az érzékeny vízi élőhelyek és fajok védelmét, illetve a terület inváziós fajaktól mentesen tartását szolgálják.

Bár nincs rá bevett módszer, azonban törekedni kell a csatornában esetlegesen előforduló idegenhonos halfajok [pl. naphal (*Lepomis gibbosus*)] felszámolására.

Kezelési egység kódja: KE-9

(1) Kezelési egység meghatározása: Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a Natura 2000 területre benyúló agrár élőhelyek, szántók.

(2) Kezelési egység megfeleltetése/ Érintettség vizsgálata:

- Érintett ÁNÉR élőhelyek:
 - A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák (T1)
 - A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): -
- Érintett Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Ajánlott az agrár élőhelyek visszagyepesedésének az elősegítése. Ameddig ez nem valósul meg, addig a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) szaporodási sikerének növelése érdekében a mezőgazdasági hasznosítás során célszerű biztosítani a faj potenciális tojásrakó helyeinek zavartalanságát.

A vízhatástól függő élőhelyek védelme érdekében javasolt a környező mezőgazdasági területeken olyan szántóföldi kultúrák termesztését, amelyek vízigénye viszonylag alacsony. Fontos továbbá a vizes élőhelyek, illetve a magas természeti értékkel bíró területek közelsége miatt, azok érzékenysége végett a mezőgazdasági termelés során a különböző kemikáliák használatának mellőzése.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

Az országos jelentőségű Vajai-tó Természetvédelmi Területen, illetve a tervezési terület déli részén található Vajai-tó lápja ex lege védett láp területén a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásai az iránymutatóak.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet előírásai a teljes tervezési területre kötelező érvényűek. Natura 2000 területek szántóföldi élőhelytípusaira vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában nincsenek érvényben. Ugyanakkor a szántóterületeken egységesen alkalmazandók a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezései.

Az esetleges élőhelyrekonstrukció keretében helyreállítható gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet kell figyelembe venni.

A tervezési terület keleti részén található nitrátérzékeny területekre a gazdálkodás során kötelező érvényűek, „a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről” szóló 27/2006. (II.7.) Kormányrendeletben, és a „vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről” szóló 59/2008. (IV. 29.) FVM rendeletben foglaltak, valamint a Kölcsönös megfeleltetés előírásainak betartása.

b) Javasolt előírások:

- Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható. (SZ10)
- Szántóföldön trágyaszarvas nem alakítható ki.. (SZ13)
- Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni. (SZ37)
- Fás szárú és lágú szárú energetikai ültetvény nem telepíthető.. (SZ43)
- Melioráció nem megengedett. (SZ46)
- Drénezés nem megengedett. (SZ48)
- Szántó füves élőhelyé alakítása, későbbi kezelés nélküli spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását. (SZ54) /Magyarázat: lásd az „Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok” pontban./
- Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fafajokkal, támogatható. (SZ56) Magyarázat: lásd az „Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok” pontban./
- Élőhelyrekonstrukció. (GY118)

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A vizes élőhelyek, illetve a magas természeti értékkel bíró területek közelsége miatt a mezőgazdasági hasznosítás helyett a területek gyepeként való hasznosítása javasolható, ami biztosíthatja a jelölő mocsári teknős (*Emys orbicularis*) tojásrakó helyeinek zavartalanságát. A tervezési területen előforduló elegendő-füzes, illetve égeres erdőállományok közvetlen közelében a megfelelő fafajokkal történő erdősítés is támogatható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egységre vonatkozóan nem merültek fel gazdálkodáshoz nem köthető előírás-javaslatok.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A közeli jelentős természeti értékkel bíró vizes élőhelyek, valamint a hozzá kötődő fajok védelme érdekében javasolt a szántóterületek művelési ágának megváltoztatása. Mivel erre a közeljövőben nincs reális esély, a lehető legkörnyezetkímélőbb mezőgazdasági hasznosítás valósuljon meg a területeken.

Komoly vízgazdálkodási problémát jelent a terület délnyugati részénél található szántóterület, melyen az utóbbi években paprikatermesztés folyik. Az ültetvény öntözéséhez felhasználható vízmennyiségének korlátozása a tervezési terület vízvesztésének csökkentése érdekében jelentős előrelépést jelentene.

Kezelési egység kódja: KE-10

(1) Kezelési egység meghatározása: A tervezési terület mentén található zártkerti ingatlanok, víkendházak, illetve a hozzájuk kapcsolódó utak tartoznak ebbe a kezelési egységbe.

(2) Kezelési egység megfeleltetése/ Érintettség vizsgálata:

- Érintett ÁNÉR élőhelyek:
 - A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Kertvárosok, szabadidős létesítmények (U2); Út- és vasúthálózat (U11)
 - A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Úszólápok, tözeges nádasok és télisásosok (B1b); Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA)
- Érintett Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A cél a mesterséges építmények további terjedésének a megakadályozása. A tervezési terület ezen részein is kizárólag olyan funkciók és létesítmények elhelyezése fogadható el, amelyek a természetes élőhelyek és az azokon található értékes fajok fennmaradását nem veszélyeztetik. Törekedni kell az engedéllyel nem rendelkező építmények felszámolására.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A terület egészére az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X8.) Kormányrendelet vonatkozó részeinek betartását szükséges alapul venni.

Az országos jelentőségű Vajai-tó Természetvédelmi Területen a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásai az iránymutatóak.

b) Javasolt előírások:

- Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése. (E06)

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A mesterséges épített környezet közvetlen közelében is a minél kiterjedtebb zöldfelületek megőrzése, a természetközeli állapotok fenntartása javasolt.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Javasoljuk, hogy a beépített és szilárd burkolattal ellátott területek aránya ne növekedjen.

A kezelési egységbe tartozó területeket érintő növényzet telepítése során javasoljuk őshonos, ill. táj és termőhely-honos fajok és fajták kiválasztását. Ezen növényzet öntözése, műtrágyázása kerülendő.

A fényszennyezés megakadályozása, csökkentése érdekében lehetőleg olyan lámpatesteket használjanak, ami csak lefelé bocsát ki fényt (közvilágítás fejlesztése során ezt mindenképp szem előtt kellene tartani).

A köz- és magáncélú fejlesztéseket kizárólag a kulturális örökségek védelmének figyelembevételével végezhetőek.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Az épített környezet térnyerésével, kemikáliák használatával csökken a természetes élőhelyek, valamint az azokon található élőlények fennmaradásának esélye. A kezelési javaslatok ezen kedvezőtlen hatások mérséklését szolgálják.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1. fejezetben, a kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja. Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok összefoglalóan a következők:

KE-1, KE-2: Ezekben a kezelési egységekben kiemelten fontos a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából a megfelelő vízutánpótlás biztosítása.

KE-7: Az állományok ős- és tájhonos fafajra történő cseréjével, illetve a megfelelő ökológiai vízigény biztosításával a területen előforduló, jelentős természeti értéket képviselő liget- és láperdők kiterjedése növelhető lenne.

KE-9: A jelenleg mezőgazdasági hasznosítás alatt álló területek gyepeként, esetleg őshonos fafajú erdőállományként való további hasznosítása lenne javasolható.

KE-10: A mesterséges épített környezet közvetlen közelében is a minél kiterjedtebb zöldfelületek megőrzése, a természetközeli állapotok fenntartása javasolt.

Valamennyi kezelési egységben potenciális probléma az inváziós fajok megjelenése. Kiemelten fontos az ellenük való védekezés, kizorításuk a területről.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak.

A teljes tervezési területen a kemikáliák használatának tiltása (lásd.: A „természet védelméről” szóló” 1996. évi LIII. törvény 18. § (4) bekezdése alapján „Tilos a természetes és természetközeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 1000 méteren belül - a vízkárelhárításhoz szükséges vegyi anyagok kivételével - a külön jogszabályban meghatározott, a vizekre és a vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.”), mind közvetve vagy közvetetten a jelölő fajok megőrzését szolgálják.

Mindezek mellett a fajok hosszútávú fennmaradása érdekében, javasolt a terület megfelelő vízutánpótlásának a biztosítása, az inváziós fajok terjedésének megelőzése, illetve a tó vízgyűjtő területéről az ipari és kommunális szennyező források felszámolása.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás nem zajlik.

A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelyterképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2016-2017-ben készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2016-2017-es felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

A **jelölő élőhelyek** monitorozására javasolható 6 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelyterképezés elvégzése. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő élőhelyek (3150-Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel, 3160-Természetes disztróf tavak és tavacsák) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen vizsgálni figyelemmel kísérrni.

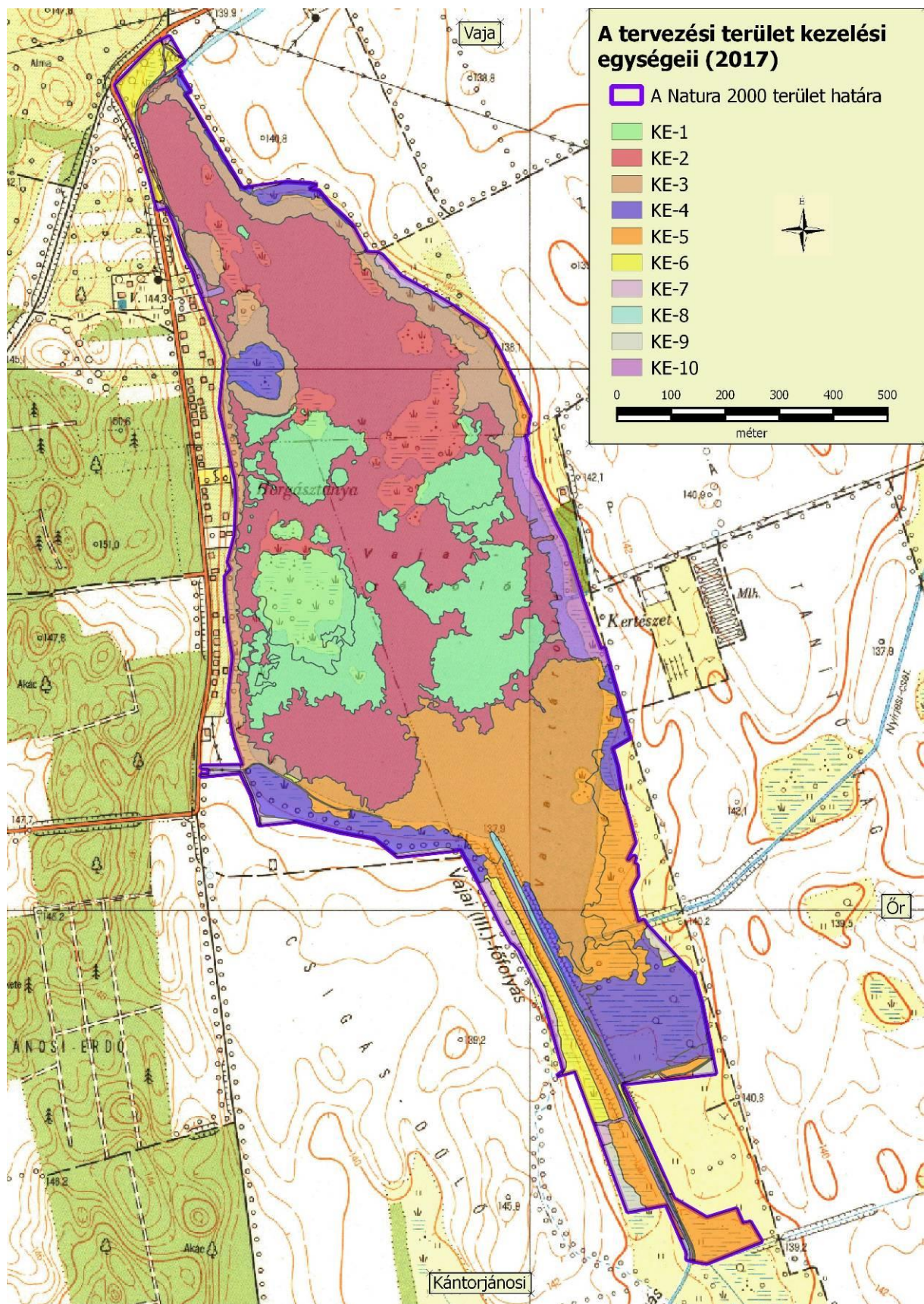
A jelölő halfajok monitorozására taxonokra kidolgozott módszerek indokoltak, a közösségi szintű, NBmR-ben használt módszertan csak részben elégíti ki ezen fajok populációinak a méretéről szükséges információhiányt.

Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus*), **réti csík** (*Misgurnus fossilis*), **vágócsík** (*Cobitis taenia*): A felsorolt taxonok esetében eredményes módszer a 60-80 cm-nél nem mélyebb, finomüledékes aljzatú mederszakaszokon a vízben történő gázolással, elektromos halászgéppel folytatott adatgyűjtés, legalább két eltérő aspektusban, nappali időszakban.

A területen előforduló közösségi jelentőségű hulló- és kétéltűfajok (**mocsári teknős** /*Emys orbicularis*/, **vöröshasú unka** /*Bombina bombina*/) monitorozása 5 évente a NbmR protokoll szerint javasolt.

A **vidra** (*Lutra lutra*) monitorozása a területen indirekt módszerrel (életnyomok azonosítása) javasolt, melynek ismétlése 3-5 év múlva javasolt.

3.2.5. Mellékletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek (2017)

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Vajai-tároló (HUHN20120) különleges természetmegőrzési területbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A terület egy része (75,63 ha) a Vajai-tó Természetvédelmi Terület (kiterjedés: 77,8 ha) része. A vonatkozó jogszabály a 3/1996. (IV.17.) KTM rendelet a Vajai-tó Természetvédelmi Terület létesítéséről.

A fent hivatkozott Natura 2000 területen belül országos jelentőségű védett természeti terület a lápként oltalmat élvező „ex lege” védett terület is, melyre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik.

A tervezési terület a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény alapján az ökológiai hálózat magterület övezetének (96,88%), illetve puffterület övezetének (3,07%) része. (ld. 1.6. fejezet).

A tervezési terület nem érint madárvédelmi területet.

A tervezési terület 82,8 %-a a Magyar Állam tulajdonában és a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (továbbiakban FETIVIZIG) vagyongazdálkodásában van, míg 17,2 % magántulajdonban található.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) alapján a Vajai-tároló különleges természetmegőrzési terület Kántorjánosi, Őr és Vaja közigazgatási területeket érintve több fizikai blokkban található. 2014 évi adatok alapján a fizikai blokkok területnagyságának mindössze 8,83 %-a esik olyan mezőgazdaságilag támogatható területre, melyre agrártámogatás igényelhető.

MEPAR Blokkazonosító	Teljes terület (ha)	Támogatható terület (ha)	KAT
TMXP4-C-11*	6,28	3,70	0
TR894-D-11	3,51	2,22	-
TYV9N-R-11*	95,23	3,35	-

* Az adott MEPAR-blokknak nem a teljes területe fed át a Natura 2000 terület területével.

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS)

A támogatás mértékéről évente az ágazatért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008. (IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszerét tartalmazza.

2015-től önállóan nem, csak a zöldítés támogatással együtt igényelhető.

Zöldítés támogatás:

A zöldítés keretében elnyert támogatási összeget kifejezetten az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra kell fordítani. Elsődleges célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők egyre nagyobb mértékben járuljanak hozzá a mezőgazdaság alapját is képező környezet és természeti erőforrások megőrzéséhez.

A zöldítés három különböző gyakorlat összessége: állandó gyepterületek fenntartása; terménydiverzifikáció (azaz a növénytermesztés diverzifikálása, változatosabbá tétele), illetve az ökológiai jelentőségű területek kijelölése (EFA). A zöldítés három gyakorlata nem minden esetben különül el egymástól.

Agrár-környezetgazdálkodási támogatás (AKG)

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza. A támogatás fő céljai a vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a környezet állapotának megőrzése és javítása, a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, környezetvédelmi szolgáltatások biztosítása, a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése. Kiemelten kívánja továbbá támogatni a biodiverzitás megőrzését a természetes életkörülményeik között (a gazdaságban), a természet, a víz, és a talaj védelmét a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakításával, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat kialakításával.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékéért igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések

A Natura hálózat gyeppé hasznosított területeire a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól értelmében speciális földhasználati előírások vonatkoznak, melyek betartása többletköltséget, illetve bevételkiesést jelentenek a gazdálkodók számára. A Vidékfejlesztési Program keretében pályázható „VP4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” kompenzációs támogatás ezeknek a többletköltségeknek, valamint kieső bevételeknek az ellentételezésére szolgál.

Ehhez hasonlóan létezik a Vidékfejlesztési program keretében erdős területekre vonatkozó „VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” támogatás is. A Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott, magánjogi tulajdonban lévő Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz a felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezésére az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente, változó összegű kompenzációs támogatás igényelhető.

Erdő-környezetvédelmi kifizetések:

A Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett „VP4-15.1.1-17 - Erdő-környezetvédelmi kifizetések” pályázat célja a tudatos erdő-környezetvédelmi gazdálkodási módok elterjesztése, a fafajok adaptációs készségének növelése, az egyes területeken az erdőtípus, fafaj-összetétel, illetve gazdálkodási mód megváltoztatása. A kiírás alapján kizárólag magánjogi erdőgazdálkodó és települési önkormányzat kaphat támogatást a jogerős erdőtervvel rendelkező, Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdőrészletben történő örökterdős üzemmóddal végzett erdőgazdálkodásra, erdőállományok kézimunka igényes ápolására, illetve természetkímélő anyagmozgatásra.

Nem termelő beruházások

A Vidékfejlesztési Program keretében a „VP4-4.4.1-16. - Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások” pályázat alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

Ugyancsak a Vidékfejlesztési Program keretében van lehetőség pályázni Vízvédelmi célú nem termelő beruházások kivitelezésére. A „VP4-4.4.2.1-16 - Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése”, illetve a „VP4-4.4.2.2-16 - Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése” támogatások alapvető célja területi vízviasszatartás elősegítése, illetve a felszíni és a felszín alatti víztesteket érő terhelések, szennyezések csökkentése, megakadályozása, mind az éghajlatváltozással összefüggő problémák minimalizálása, mind a biodiverzitás megőrzése, mind a vizeink mennyiségi és minőségi védelmének biztosítása céljából.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyepterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés, azonban halastó művelési ágú, valamint egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (pl. vizes élőhelyek.) jelenleg nincsen hatályban kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs támogatás. Ebből adódóan ezekre a területekre speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések nincsenek.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyep természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak, egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek. A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további jelentős korrekcióra szoruló hiányossága, hogy nem ösztönzi a természetvédelmi szempontból fontos gazdálkodói beavatkozásokat a nem hasznosított mezőgazdasági területeken. Egyúttal nem is teszi érdekeltté a gazdálkodót abban, hogy azok a nem hasznosított mezőgazdasági területek, amelyek éppen a hasznosítás hiánya miatt őriznek értékes közösségi jelentőségű élőhelytípusokat, fajokat - megfelelő (vagy jobb illetve nagyobb) állapotban és kiterjedésben fennmaradjanak.

Mivel ezek a területek nem támogatható területrészek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepgazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

Az erdőterületek vonatkozásában a jelenlegi természetvédelmi szempontokat elősegítő támogatási rendszer szinte kizárólag magánerdőgazdálkodók számára elérhető. Támogatás igénybevételére nem jogosult önkormányzat, költségvetési szerv, valamint az a gazdálkodó szervezet, amelyben a Magyar Állam tulajdoni hányada eléri vagy meghaladja az 50%-ot. Ennek következtében az állami tulajdonú erdőkben igen csekély lehetőség nyílik arra, hogy a Natura 2000 elvárásokkal összhangban levő természetvédelmi célok érvényesüljenek. Szükséges lenne ezért olyan támogatási formákat és konstrukciókat kidolgozni és alkalmazni, amelyek állami erdőkben is lehetővé tesznek bizonyos – erdőgazdálkodási, továbbá nem is okvetlenül az erdőgazdálkodás szűken vett körén belül értelmezhető, de erdőterületen történő – beavatkozásokat.

Fontosnak tartjuk továbbá a Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is. A fenti problémára megoldás lehet, ha a

természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene vennie a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni az inváziós fajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatban a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság által folyamatban van egy „Élőhely-rehabilitáció a tiszakürti Kis-Tiszán, valamint a beregi és nyírségi lápok vízpótlása” (pályázati azonosító KEHOP-4.1.0-15-2016-00034) elnevezésű Környezet és Energetikai Hatékonyság Operatív Program keretében megvalósuló pályázat, melynek célja többek között a Vajai-tó hosszútávú fennmaradásának biztosítása. A pályázat keretében a vízpótló rendszer felújítása, korszerűsítése valósul meg.

A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság által folyamatban van egy „Belvízcsatornák fejlesztése és rekonstrukciója II.” (KEHOP-1.3.0-15-2017-00017) című, szintén Környezet és Energetikai Hatékonyság Operatív Program keretében megvalósuló projekt, ami a Vajai-tározó duzzasztó műtárgyának rekonstrukcióját célozza a Vajai-főfolyás 28+910 km szelvényében. A pályázat elsősorban a vízviesszatartás hatékonyságának növelését lesz hivatott szolgálni a vízkészletek megőrzése céljából.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Ld. a 3.4.2. pont alatti táblázatban.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszközök	Kommunikáció címzettjei	Időpont, helyszín	Egyéb információ
Egyeztető fórum	<ul style="list-style-type: none"> • gazdálkodók • a Natura 2000 területtel érintett földrészteltek tulajdonosai és vagyonkezelői • a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2018.01.25. (Vaja)	Részvevők száma: 18
Önkormányzati közzététel	<ul style="list-style-type: none"> • gazdálkodók • a Natura 2000 területtel érintett földrészteltek tulajdonosai és vagyonkezelői • a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2018.01.15.-01.29. (Vaja, Kántorjánosi, Őr)	Kifüggesztés darabszáma: 3

Honlap	<ul style="list-style-type: none"> • gazdálkodók • a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói • a Natura 2000 területen illetékeségi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2018.01.11-től folyamatosan	http://www.hnp.hu/hu/szervezeti-egyseg/termeszetvedelem/oldal/keszulo-fenntartasi-tervvel-rendelkezo-kulonleges-termeszetmegorzesi-teruletek
Érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	<ul style="list-style-type: none"> • a Natura 2000 területen illetékeségi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok 	2017.01.12-től folyamatosan	Kiküldött levelek + e-mailek darabszáma: 119 + 5 e-mail

A társadalmi egyeztetés szervezése, lebonyolítása, tartalma és eredménye:

1. Egyeztető fórum időpont- és helyszínegyeztetése megtörtént az szakmai tervezőkkel, természetvédelmi őrral és tájegységvezetővel, valamint megtörtént a fórum helyszínének, Vaja város Polgármesteri Hivatal Házasságkötő termének lefoglalása.
2. A fenntartási terv feltöltésre került a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság honlapjára (2018.01.11.).
3. Az érintett önkormányzatok (Vaja, Ór, Kántorjánosi) 2018.01.15-29. között 15 napra kifüggesztették a fenntartási tervet.
4. Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv társadalmi egyeztetésének folyamatáról, a tervek véleményezhetőségéről, a véleményezés módjairól és határidejéről postai levélben (és/vagy e-mailben) értesítésre került. Az értesítő levelek célcsoportok szerinti egyedi összeállítással kerültek kiküldésre (2018.01.12-2018.02.02. között), melyek tartalmazták a véleményezéshez szükséges információkat (terület kód, név, érintett települések, átnézeti térkép, véleményezési határidők, egyeztető fórum időpontja stb.).

A címzettek köre:

- Érintett önkormányzatok (Vaja, Ór, Kántorjánosi: 3 levél + 3 e-mail)
- Azon földrészletek helyben élő magán tulajdonosai, illetve gazdálkodók, akik a tervezési területen belül érintettek a jelölő élőhelyeket és fajokat, valamint kiemelt természeti értéket és/vagy konfliktusforrást hordozó, természetvédelmi szempontból legfontosabbnak ítélt területrészekben (18 levél)

Országos hatáskörű szervek (szervezetenként 1 levél):

- Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet
- Magyar Államkincstár - Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
- Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
- Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság
- Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Erdészeti Igazgatóság
- Országos Erdészeti Egyesület
- Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat
- Magyar Bányászati Szövetség
- Országos Tisztifőorvosi Hivatal
- Országos Vízügyi Főigazgatóság
- BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
- Magán Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége
- Magán Erdőkért Egyesület
- Országos Magyar Vadászklubok Szövetsége
- Országos Magyar Vadászati Védegyelet
- Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége
- Magyar Országos Horgász Szövetség
- Országos Kishalász Érdekszövetség

Régiós, megyéken túlnyúló hatáskörű szervek (szervezetenként 1 levél):

- Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
- ÉARFÜ Nonprofit Kft.
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Bányászati Osztály
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
- ÉRF Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Zrt.
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala Agrárügyi Főosztály Erdőtervezési Osztály
- E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt.
- Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei szervek (szervezetenként 1 levél):

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Jogi és Koordinációs Főosztály
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Közlekedési és Fogasztóvédelmi Főosztály Képzési, Vizsgáztatási és Ütügyi Osztály
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Élelmiszerlánc-biztonsági, Növény- és Talajvédelmi Főosztály
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság Nyírség-Szatmár-Bereg Természetvédelmi Tájégség
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kirendeltség
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatóság
- Országos Magyar Vadászkamara Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete
- Vadásztársaságok Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége
- Felső-Tiszavidéki Vadgazdák Szövetsége
- NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt., Nyíregyházi Erdészet
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat
- Sporthorgász Egyesületek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Ügynökség Nonprofit Kft.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Élelmiszerlánc-Biztonsági, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály

Járási hivatalok (szervezetenként 1 levél):

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Mátészalkai Járási Hivatala

Országos, regionális és helyi környezet- és természetvédő civil szervezetek (szervezetenként 1 levél):

- Pro Silva Hungaria
- Országos Természetőr Egyesület
- Magyar Természetvédők Szövetsége
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
- WWF Magyarország Alapítvány
- Zöld Kerék Alapítvány
- Felső-Tisza Alapítvány
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Nyíregyházi Helyi Csoport

Vadásztársaságok (szervezetenként 1 levél):

- Vajai II. Rákóczi Ferenc Vadásztársaság
- Batizi Pócsi Mihály Vadásztársaság

Vízgazdálkodási társulatok (szervezetenként 1 levél):

-

Horgász egyesületek (szervezetenként 1 levél):

- Szatmár-vidéki Horgász és Természetvédelmi Egyesület

Halászati hasznosítók (szervezetenként 1 levél):

-

5. A meghirdetett időpontban és helyszínen (2018.01.25, 14:00-15:30 között, Vaja város Polgármesteri Hivatal Házasságkötő termében [4562 Vaja, Damjanich utca 71.]) az egyeztető fórum megtartásra került, melyről emlékeztető és fotódokumentáció készült. A fórumon 18 fő vett részt.
6. A fenntartási terv véleményezhetőségének határideje 2018.02.09. volt, amelyet követően a beérkezett véleményeket és észrevételeket összefoglaltuk és lehetőség szerint beépítettük a fenntartási tervbe.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel:

3.4.3.1. A legfontosabb beérkezett vélemények:

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
Érintett önkormányzat (Vaja, Kántorjánosi, Ór)	- levél, és/v. e-mail értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum - telefon	Igen (- Kifüggesztette a tervet. - Vaja polgármestere tájékoztatta a HNPI-t, hogy valószínűsíthető egy idegenforgalmi célú beruházás, ami érintheti a területet. - Vaja polgármestere támogatja a FETIVIZIG javaslatát a tározó vízállásainak bővebb ismertetésére vonatkozóan, illetve az ebből adódó konzekvenciák beépítését a fenntartási tervbe.)	levélben, fórumon	részben	A kapott információk, valamint a tározó vízállásaira vonatkozó adatok, és az abból adódó konzekvenciák lehetőség szerint beépítésére kerültek a fenntartási tervbe, elsősorban a Megalapozó dokumentáció „1.3.3.4. Vízgazdálkodás” című fejezete került kiegészítésre. Egy jól kidolgozott vízpótlási, vízgazdálkodási terv kidolgozása túlmutat a

					fenntartási terv jelenleg rendelkezésre álló keretein.
Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	- levél, és/v. e-mail értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen (- Tájékoztat, hogy a Vajai-tározó a 2-3 Lónyay-főcsatorna Tervezési Alegységhez tartozik. - A területen érintett vízfolyásokat felsorolja. - Jelzi, hogy az állapotértékelések alapján a Vajai-tározó ökológiai állapota mérsékelt, közepes. - Tájékoztat az érintett belvízvédelmi létesítményekről. - Kéri, hogy az előírások ne korlátozzák jogszabályi feladataik elvégzését. - Javasolja egy vízpótlási terv kidolgozását, illetve a tározó vízállásainak bővebb ismertetését, ebből adódó konzekvenciák beépítését a fenntartási tervbe. - Tájékoztat, hogy előkészítési fázisban van egy „Belvízcsatornák fejlesztése és rekonstrukciója II.” című projekt. - Kifogást nem emel.)	levélben, fórumon	részben	A tervkészítő a kapott információkat beépítette a fenntartási tervbe, elsősorban a Megalapozó dokumentáció „1.3.3.4. Vízgazdálkodás” fejezete került kiegészítésre. A „Belvízcsatornák fejlesztése és rekonstrukciója II.” megnevezésű projekt a fenntartási terv „3.3.2. Pályázatok” fejezetében lett megemlítve.
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály	- levél, és/v. e-mail értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen (- Javasolja, hogy ne csak kommunikációs célcsoport legyen az államigazgatási szerv, hanem a készítésbe is legyen bevonva. - Nem került rögzítésre az alapul szolgáló SDF adatlap dátuma. - Felhívja a figyelmet, hogy a fenntartási tervnek igazodnia kell a körzeti erdőtervben foglaltakhoz, illetve erdőtervrendelet nem került kihirdetésre. - Tájékoztat, hogy a Baktalórántházi erdészeti tervezési körzet a Nagyalföld erdészeti tájcsoporthoz tartozik. - Az erdészeti üzem szintű erdőtervezés megszűnése miatt javasolja az „üzemtervezett” kifejezést „erdőtervezett”-re, az „üzemtervezés”-t „erdőtervezés”-re, illetve a „körzeti erdőtervezés”-re, valamint az „üzemterv”-et „erdőterv”-re cserélni. - A KE-4 kezelési egység „Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok” fejezetben keverednek a hatályos	levélben	részben	A 275/2004. Korm. rend. 4.§ (4) alapján a területileg illetékes államigazgatási szervek a kommunikáció célcsoportjai, akikkel a tervet egyeztetni kell a készítés során. Ez jelen terv esetében is megvalósult. A fenntartási terv alapjául nem kizárólag a Natura 2000 adatlapon szereplő adatok szolgáltak, hanem elsősorban célzott felmérések, amelyek dátumai a Megalapozó dokumentáció megfelelő részein egyértelműen fel lettek tüntetve. Az „erdőtervrendelet” rész javításra került a tervben. A Nagyalföld erdészeti tájcsoporthoz említésre került a tervben, valamint az arra vonatkozó jogszabályok is figyelembe lettek véve. Az „üzemterv”-ek

		<p>jogszabályokból (Evt.; Tvt.) levezethető kötelezettségek és a ténylegesen önként vállalható erdőkezelési eljárások.</p> <p>- A KE-7 kezelési egység nem tartalmaz erdőtervezett területet, azok fásításnak minősülnek.</p>			<p>történi utalások javítva lettek a fenntartási tervben.</p> <p>A KE-4 kezelési egység „Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok” fejezete jogszabályi előírások figyelembevételével átnézésre, és a javításra került.</p> <p>A KE-7 kezelési egység megfelelő részei az észrevételek alapján átdolgozásra kerültek.</p>
<p>Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály</p>	<p>- levél, és/v. e-mail értesítés</p> <p>- kifüggesztés</p> <p>- honlap</p> <p>- egyeztető fórum</p>	<p>Igen</p> <p>(- Tájékoztató, hogy tudomása szerint a tervezési területen nincs nyilvántartott régészeti lelőhely, de a közvetlen közelében található a Vaja-Öregtő partja /azonosító: 51390/ régészeti lelőhely.)</p>	levélben	igen	<p>A tervekészítő a Vaja-Öregtő partja /azonosító: 51390/ régészeti lelőhelyet a „Megalapozó dokumentáció” 1.3.3.7. „Infrastruktúra” pontjába beépítette.</p>
<p>Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály</p>	<p>- levél, és/v. e-mail értesítés</p> <p>- kifüggesztés</p> <p>- honlap</p> <p>- egyeztető fórum</p>	<p>Igen</p> <p>(- Felhívja a figyelmet, hogy a tervben szereplő víztérkód már nem használatos, az új víztérkód: 15-038-1-1.</p> <p>- Tájékoztató, hogy a 2016-ban jóváhagyott halgazdálkodási terv az önkéntes vállalkások függvényében változhat, mely alapján módosítani kell a hivatkozott dokumentumot.)</p>	levélben	részben	<p>A tervekészítő a víztérkódot javította.</p> <p>A fenntartási tervben szereplő javaslatok nem kötelező érvényűek, így a halgazdálkodási tervet nem szükséges módosítani.</p>
<p>Felső-Tisza Alapítvány</p>	<p>- levél, és/v. e-mail értesítés</p> <p>- kifüggesztés</p> <p>- honlap</p> <p>- egyeztető fórum</p>	<p>Igen</p> <p>(- Tájékoztató, hogy a meghívóban szereplő linken nem éri el a fenntartási terv dokumentációját, és kéri, hogy küldjék meg e-mailben részére.)</p>	levélben	nem	<p>A HNPI fenntartási terveinek kommunikációjáért felelős munkatársa e-mailben megküldte a tervdokumentációt véleményezésre.</p> <p>A fenntartási tervvel kapcsolatban észrevétel nem érkezett.</p>
<p>Szatmár-vidéki Horgász és Természetvédelmi Egyesület</p>	<p>- levél, és/v. e-mail értesítés</p> <p>- kifüggesztés</p> <p>- honlap</p> <p>- egyeztető fórum</p>	<p>Igen</p> <p>(- Tájékoztató, hogy az egyesület is kiveszi a részét a természetvédelmi kezelésben /vízpótláshoz hozzájárul, inváziós fajok irtásában részt vesz, ügyel a környezetre, stb./</p> <p>- Javasolja kiegészíteni a jelölő fajok listáját.</p> <p>- Felhívja a figyelmet, hogy a víztérkód megváltozott.</p> <p>- Vízpótlási terv kidolgozását javasolja.</p> <p>- Megemlíti, hogy a szivárványos ökle soha nem volt csalihal.</p> <p>- Tájékoztató, hogy a HNPI rendelkezésére bocsátja a területre érvényes horgászrendet.</p>	fórumon	részben	<p>Az általa jelölő fajok listájára javasolt fajok részben a területen előforduló nem jelölő közösségi jelentőségű fajok között (D állomány nagyság), részben a „Megalapozó dokumentáció” 1.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok” táblázatában szerepelnek.</p> <p>A fenntartási terv formai és tartalmi részei meglehetősen kötöttek, így például a jelölő fajok listáját a javaslatok alapján nem lehet kiegészíteni, azonban a releváns</p>

					<p>észrevételeket, javaslatokat /pl.: víztérkód megváltozása/ a tervkészítő a megfelelő részeknél kiegészítette, javította.</p> <p>Egy jól kidolgozott vízpótlási, vízgazdálkodási terv kidolgozása túlmutat a fenntartási terv jelenleg rendelkezésre álló keretein, azonban lehetőség szerint minden lényeges információ feltüntetésre került a Megalapozó dokumentáció „1.3.3.4. Vízgazdálkodás” című fejezetében.</p> <p>A szivárványos ökle csalihalként való hasznosításával kapcsolatban kapott információ alapján a veszélyeztető tényező átdolgozásra került.</p> <p>Az Egyesület horgászrendjében foglalt információ egy része a fenntartási terv megfelelő részeibe beépítésre kerültek.</p>
--	--	--	--	--	---

3.4.3.2. A legfontosabb észrevételek, amelyek alapján a terv módosításra került:

A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály, valamint a Szatmár-vidéki Horgász és Természetvédelmi Egyesület észrevételei és adatai alapján a fenntartási terv megfelelő részei kiegészültek.

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály észrevételei és adatai alapján a fenntartási terv megfelelő részei kiegészültek, illetve az erdőkre, fásított területekre vonatkozó kezelési egységek (KE-4, KE-7) átgondolásra, egyes részeik átdolgozásra kerültek.

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUHN20120 Vajai-tároló különleges természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUHN20120 Vajai-tároló Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2019. november 27.